

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 8Cob/33/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3514204151
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Legerská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3514204151.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Legerskej a členiek senátu Mgr. Ivany Šlesarovej a JUDr. Ivice Čelkovej v právnej veci žalobcu: B. G. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/X, G., proti žalovanému: Poľnohospodárske družstvo Polianka v konkurze, so sídlom Nám. M. R. Štefánika 517/23, Myjava, IČO: 34 105 034, právne zastúpeného: Mgr. Milan Petráš, advokát so sídlom Einsteinova 23, Bratislava, IČO: 37 928 473, v spore o určenie neplatnosti uznesenia orgánov družstva, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 8Cb/84/2014-136 zo dňa 26. mája 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania proti žalobcovi **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

1.1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výroku I. určil, že uznesenie žalovaného č. 2/2014, prijaté na náhradnej členskej schôdzi žalovaného konanej dňa 07.04.2014 o 15,00 hod. v N. D. II na Y. ulici č. XX v R. v sídle spoločnosti K., a.s., ktorým bol žalobca vylúčený z členstva žalovaného, je neplatné. Vo výroku II. žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.2. Prvoinštančný súd svojim rozhodnutím vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca domáhal vyhlásenia uznesenia náhradnej členskej schôdze žalovaného v časti jeho vylúčenia z družstva za neplatné a ktorú odôvodnil tým, že na náhradnej členskej schôdzi konanej dňa 07.04.2014 o 15.00 hod. v N. D. II na Y. ulici č. XX v R. sídle spoločnosti

K., a.s. sa o jeho vylúčenie rozhodlo bez jeho účasti, keďže mu nebola riadne zaslaná pozvánka na členskú schôdzu. Žalobca v žalobe tvrdil, že postup žalovaného bol protiprávny a poškodzujúci jeho práva a oprávnené záujmy, že cieľom konania žalovaného bolo zbaviť sa žalobcu ako člena družstva aj napriek porušeniu právnych predpisov, a že mu neboli známe dôvody, pre ktoré mu členstvo v družstve žalovaného malo zaniknúť. Žalobca poukázal na článok IV. bod 3 Stanov žalovaného, podľa ktorých môže byť člen družstva vylúčený, len ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti, alebo, ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin spáchaný proti družstvu alebo inému členovi. Žalobca poukázal na to, že pre nemožnosť vylúčenia stanovou určili prekluzívnu jednoročnú objektívnu lehotu na čas rozhodnutia od okamihu, kedy nastal dôvod pre vylúčenie do času rozhodnutia, ako aj subjektívnu lehotu, pričom namietol preklúziu vo vzťahu k vecným dôvodom, ktoré mu nikto neoznámil.

1.3. Súd prvej inštancie vychádzajúc zo skutkových zistení na základe vykonaného dokazovania a po právnom posúdení veci podľa § 231, § 239 § 241 Obch. zák. s prihliadnutím na úpravu v článku IV. bod 1 až 3 a na článok VIII. bod 1 až 7 Stanov žalovaného aktuálnych ku dňu 28.08.2013 dospel k záveru o

opodstatnenosti žaloby. Uviedol, že vylúčenie je jednostranný úkon družstva, ktorý smeruje proti členovi a predstavuje závažný zásah do právneho postavenia člena družstva. Zákon preto spája tento prejav vôle družstva

s podmienkami, ktoré musia byť splnené, aby vylúčenie bolo platné. Člen môže byť vylúčený v prípade porušovania členských povinností, nestačí len prosté porušenie povinností a porušovanie musí byť opätovné, teda musí mať sústavný charakter. Člen musí byť na porušovanie členských povinností upozornený a vo výstrahe je potrebné špecifikovať konkrétne jednotlivé povinnosti, ktoré člen porušuje, nepostačuje len všeobecná výstraha bez akejkoľvek špecifikácie porušovaných povinností. Uvedené predpoklady musia byť splnené kumulatívne. Člen družstva môže byť z družstva vylúčený i z iných dôležitých dôvodov, uvedených v stanovách, ide o iný dôvod, ako porušovanie členských povinností, tento však musí byť v stanovách dostatočne špecifikovaný. Posledným dôvodom na vylúčenie člena družstva je, ak bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin, ktorý spáchal voči družstvu alebo voči členovi. Vznik a zánik členstva fyzickej alebo právnickej osoby v družstve upravuje Obch. zák., ktorý pripúšťa podrobnejšiu úpravu členstva, jeho vzniku a zániku v stanovách družstva. Zákonom určené spôsoby zániku členstva nemôžu byť rozšírené ďalšími dôvodmi v stanovách. Podľa § 231 ods. 3 Obch. zák. o vylúčení člena družstva rozhoduje predstavenstvo, v prípade, ak neustanovujú stanovy inak. V prípade, ak o vylúčení člena družstva rozhoduje členská schôdza, zo zákona vyplýva, že člen nemá právo na odvolanie, ak stanovy neurčujú inak. V prípade, ak o vylúčení na prvom stupni rozhodla členská schôdza, člen má právo podať na súd návrh na vyhlásenie rozhodnutia o vylúčení z družstva za neplatné.

1.4. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobou uplatnený nárok posudzoval podľa § 231 ods. 4 Obch. zák. s tým, že na podanie žaloby podľa tohto ustanovenia nie je stanovená žiadna prekluzívna lehota. Poukázal na to, že Stanovy žalovaného aktuálne ku dňu 28.08.2013 majú úpravu zániku členstva žalovaného v článku IV., pričom podmienky vylúčenia člena sú stanovené v čl. IV. bod 3. s tým, že člen môže byť z družstva vylúčený, ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti, alebo ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin spáchaný proti družstvu alebo inému členovi družstva. O vylúčení rozhodla členská schôdza žalovaného s poukazom na článok XIII. Stanov bod 5. písm. h., ktorá si vyhradila rozhodovanie o uvedenej skutočnosti. Prvoinštančný súd zdôraznil, že žalobca preukázal tvrdenia uvádzané v žalobe o tom, že bol členom žalovaného, ktorý je družstvom, pričom bol v rozpore s citovanými ustanoveniami Obch. zák. ako aj Stanovami žalovaného neplatne vylúčený z členstva žalovaného. Konštatoval, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal, že žalobca opätovne a napriek výstrahe porušil členské povinnosti. Žalovaný v konaní nepredložil žiadne relevantné dôkazy preukazujúce splnenie podmienok na vylúčenie žalobcu z členstva žalovaného. V konaní nebolo preukázané, že zo strany žalovaného došlo k výstrahe žalobcu ohľadne žalovaným tvrdých porušovaní povinností, pričom len všeobecná výstraha nepostačuje. Povinnosti, ktoré člen porušuje, musia byť riadne špecifikované, konkretizované. Žalovaným tvrdené a vytýkané všeobecne uvádzané skutočnosti nepostačujú. Navyše, takéto porušovanie povinností člena družstva by malo byť opätovné, malo by mať sústavný charakter, tiež musí byť splnený zákonom stanovený predpoklad, že člen napriek tomu, že bol upozornený, naďalej pokračuje v porušovaní povinností, čo v konaní preukázané nebolo. Žalovaným tvrdené skutočnosti neboli preukázané ani výpoveďou štatutárneho zástupcu B. G. V., keďže ten vo svojej výpovedi nepotvrdil konkrétne opakované porušovanie povinností žalobcu ako člena družstva s konkrétnou výstrahou, adresovanou žalobcovi, s uvedením konkrétnych skutočností, ktoré sa žalobcovi vytýkajú.

1.5. Pretože súd prvej inštancie zistil, že nedošlo k naplneniu podmienok uvedených v článku IV. bod 3. Stanov žalovaného pre vylúčenie žalobcu z členstva u žalovaného, dospel k záveru o opodstatnenosti žaloby. Pre úplnosť uviedol, že nevyhodnotil tie dôkazy, ktoré nemali podstatný vplyv na rozhodnutie v predmetnej veci. O nároku úspešného žalobcu na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, a to z dôvodov uvedených v ustanovení § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h), CSP. Porušenie práva na spravodlivý proces vzhľadom na to, že súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zmenu žaloby bez toho, aby sa on, žalovaný k navrhovanej zmene žaloby vyjadril. Tým, že súd prvej inštancie mu neumožnil vyjadriť sa k návrhu žalobcu na rozšírenie, resp. zmenu žaloby, týmto nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na

spravodlivý proces. Ďalej žalovaný vo svojom odvolaní poukázal na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa náležitostí súdnych rozhodnutí z hľadiska ich riadneho odôvodnenia a vyjadril presvedčenie, že v predmetnej veci súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, v dôsledku čoho jemu, žalobcovi, bola odňatá možnosť konať pred súdom. Konštatovanie prvoinštančného súdu v odseku 33. odôvodnenia napadnutého rozsudku o tom, že on, žalovaný neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal, že žalobca opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti a nepredložil žiadne relevantné dôkazy preukazujúce splnenie podmienok na vylúčenie žalobcu z členstva žalovaného, sa javí ako čisto formalistické, bez náležitej opory v skutkovom stave. Podľa názoru žalovaného sa prvoinštančný súd vôbec nevysporiadal s tvrdeniami svedka

B.. G. V. na pojednávaní dňa 22.07.2020. Skutočnosti, ktoré svedok tvrdil boli iné, než prezentoval prvoinštančný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku. Takéto odôvodnenie rozhodnutia je preto formalistické, bez náležitej opory v skutkovom stave. Tým, že súd prvej inštancie riadne nevyhodnotil výpoveď tohto svedka, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalovaný zdôraznil, že na pojednávaní dňa 22.07.2020 uviedol dôvody, pre ktoré bol žalobca vylúčený z členstva v družstve, pričom tieto dôvody korešpondovali s dôvodmi uvedenými v zápisnici z členskej schôdze žalovaného, na ktorej sa o vylúčení žalobcu z členstva v družstve rozhodlo. Žalovaný potvrdil vo svojej výpovedi, že žalobca bol dokonca na porušovanie upozorňovaný zo strany predstaviteľov družstva žalovaného, aj keď nie v písomnej podobe. Z výpovede svedka

B.. G. V. na uvedenom pojednávaní pritom jednoznačne vyplynulo, že žalobca bol žalovaným upozorňovaný na porušovanie povinností člena družstva, čo žalobca v priebehu pojednávania nijako nerozporoval. Žalovaný zdôraznil, že žalobca nepochybne dlhodobo svojimi svojvoľnými protiprávnymi krokmi hrubo poškodzoval hospodárske záujmy žalovaného, konal proti jeho záujmom a záujmom ostatných jeho členov, konal v prospech svojich osobných záujmov a záujmov úzkej skupiny osôb tak, že postupne prevádzal majetok žalovaného na iné spoločnosti mimo majetkového prepojenia na žalovaného. Toto konanie žalobcu bolo v hrubom rozpore so stanovami družstva, ako aj s ustanoveniami Obch. zák. a ďalších právnych predpisov. Podľa názoru žalovaného napadnuté rozhodnutie prvoinštančného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci pri určení neplatnosti vylúčenia z členstva v družstve. Súd prvej inštancie síce správne aplikoval pri rozhodovaní ustanovenie § 231 ods. 3 Obch. zák., avšak ho nesprávne vyložil. Podľa názoru žalovaného zákon nestanovuje, akým spôsobom má byť člen družstva upozornený na porušenie povinností a už vôbec nepredpisuje formu, akou má byť porušenie povinností členovi družstva vytykané, a to ani pri prvom porušení povinností, a ani pri ich opakovanom porušení, ktoré má za následok samotné vylúčenie z družstva. Zákon predpisuje jedine písomnú formu pre oznámenie o vylúčení z členstva v družstve. Z uvedených dôvodov súd pri rozhodovaní nemôže aplikovať rovnakú mieru formalizmu, ako je to napríklad pri okamžitom skončení pracovného pomeru. Žalovaný vychádzal zo skutočností, že žalobca dlhodobo svojimi svojvoľnými a protiprávnymi krokmi hrubo porušoval hospodárske záujmy družstva, pričom na porušovanie svojich povinností člena družstva - ohrozovanie hospodárskych záujmov družstva, bol viackrát upozorňovaný. Žalovaný zdôraznil, že v týchto svojich tvrdeniach bol konzistentný počas celého súdneho konania, preto neobstojí konštatovanie súdu prvej inštancie, že porušovanie povinností člena družstva (ohrozovanie hospodárskych záujmov družstva) nebolo preukázané. Okrem toho, porušenie povinností člena družstva žalobcom je uvedené aj v uznesení členskej schôdze konkrétne tak, že došlo k ohrozeniu hospodárskych záujmov družstva, ktoré sú v zápisnici z členskej schôdze konkrétne rozpísané. V tejto súvislosti žalovaný opätovne zdôraznil, že Obch. zák. nestanovuje formu pre opísanie a konkretizáciu povinností člena družstva a uvedené platí aj v samotnom oznámení členovi družstva o vylúčení, pre ktoré zákon stanovuje jedinou podmienku, a to písomnú formu oznámenia. Ak teda súd prvej inštancie tvrdí, že porušovanie hospodárskych záujmov družstva žalobcom nie je postačujúci dôvod na vylúčenie z členstva v družstve, s takouto interpretáciou právnej normy stanovenej v § 231 ods. 3 Obch. zák. nemožno súhlasiť, pretože ide nad rámec citovanej právnej normy. Žalovaný poukázal na článok IV. ods. 3 Stanov družstva, v zmysle ktorého člen družstva môže byť z družstva vylúčený, ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti. Práva a povinnosti člena družstva definuje ustanovenie článku V. Stanov družstva. Člen družstva má voči družstvu podľa zákona a stanov povinnosť splatiť základný členský vklad a prípadne ďalší členský vklad, resp. ďalšiu majetkovú účasť na podnikaní družstva, ak sa na to zaviazal a zároveň má člen družstva povinnosť dodržiavať stanovy a plniť rozhodnutia orgánov družstva. Žalovaný poukázal na charakter členských práv a povinností a s poukazom na ustanovenie § 260 Obch. zák. zdôraznil, že je potrebné zohľadniť aj právnu úpravu obsiahnutú v ustanovení § 56a Obch. zák. zakotvujúceho všeobecnú zásadu zákazu zneužitia práva vychádzajúceho zo všeobecnej právnej úpravy obsiahnutej v § 3 Obč. zák., keď je

stanovené, že výkon práv a povinností nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Podľa názoru žalovaného rozšíreným výkladom s použitím § 3 Obč. zák., § 56a Obch. zák. ako aj so zásadou poctivého obchodného styku možno konštatovať, že práva a povinnosti členov družstva musia byť bez ohľadu na ich explicitný výpočet v príslušných ustanoveniach

Obch. zák., respektíve ich konkrétnom uvedení v stanovách chápané aj tak, že výkon práv a povinností musí byť v súlade s dobrými mravmi, poctivým obchodným stykom, ako aj so zásadou zákazu zneužívania práva. Preto konanie člena družstva, ktoré je všeobecne neakceptovateľné z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov, resp. s konaním, ktoré sa prieči poctivému obchodnému styku, je porušením členských povinností a je tak dôvodom na vylúčenie člena družstva. Podľa názoru žalovaného konanie žalobcu, pre ktoré bol z družstva vylúčený, znesie aj tie najprísnejšie znaky konania, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a to vzhľadom na skutočnosť, že jeho konanie je neobvyklé, nepoctivé a nespravodlivé. Ak teda žalobca svojím protiprávnym konaním v neprospech družstva vytvoril faktický vzťah odporujúci už samotnému zákonu, ktorý navyše nesie znaky svojvôle, tak zo zákonného hľadiska je vylúčené, aby takémuto contra legem stavu bola poskytnutá akákoľvek právna ochrana. K zásadám, ktorými sa má riadiť právna úprava družstiev, patrí aj zásada ochrany všetkých členov družstva pred svojvoľným a nekorektným chovaním predstavenstva alebo jeho jednotlivých členov. Keďže v prípade družstva je členstvo v predstavenstve spojené s členstvom v družstve, konanie člena predstavenstva, ktorý škodí svojvoľne družstvu, je zároveň porušením členských povinností. Podľa názoru žalovaného vylúčenie žalobcu ako člena družstva bolo v zmysle uvedených skutočností plne v súlade s ustanovením § 231 Obch. zák. Pretože napadnutý rozsudok vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a z nesprávneho právneho posúdenia veci, žalovaný navrhol, aby ho odvolací súd zmenil tak, že žalobu zamietne, alebo aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Uviedol, že nakoľko prvoinštančný súd zamietol jeho návrh na zmenu žaloby, v súlade s ustanovením § 143 ods. 3 CSP ďalej pokračoval v konaní o pôvodnej žalobe. Z uvedených dôvodov procesným postupom prvoinštančného súdu nedošlo k porušeniu práv žalovaného, keďže návrh na zmenu žaloby bol zamietnutý. Podľa názoru žalobcu žalovaný v odvolaní uvádza nepravdivé skutočnosti, pretože on, žalobca sa opakovane niekoľkokrát písomne aj ústne vyjadril, že žiadneho porušenia povinnosti člena sa nedopustil a ani mu neboli vytýkané B.. V.. Žalobca označil tvrdenia žalovaného uvádzané v odvolaní za vykonštruované a nepravdivé.

4. Žalovaný na vyjadrenie žalobcu k jeho odvolaniu písomne nereagoval.

5. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu podaného odvolania podľa § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. O odvolaní žalovaného rozhodol podľa § 385 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pretože vo veci nebolo potrebné zopakovať dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem.

6. Z obsahu podaného odvolania je zrejmé, že žalovaný deklaroval odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods. 1 písmeno b), d), f), h) CSP.

7. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP dopadá na všetky pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod iné odvolacie dôvody, avšak vždy len za predpokladu, že tieto pochybenia mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zvyčajne pôjde o prípady nesprávne realizovanej mandukčnej povinnosti súdu, pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr.

vykonanie nezákonne získaného dôkazu, vypočutie svedka bez jeho poučenia o práve odoprieť výpoveď a podobne) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu.

9. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP

(súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplynuli z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkov logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

10. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

11. V prejednávanej veci súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o určení neplatnosti uznesenia žalovaného prijatého na náhradnej členskej schôdzi, ktorým bol žalobca vylúčený z členstva žalovaného, na konštatovaní, že pre vylúčenie žalobcu z členstva žalovaného neboli naplnené podmienky uvedené v článku IV. bod 3 Stanov žalovaného. Súd prvej inštancie tak vyhovel žalobe podanej na súd dňa 06.05.2014, v ktorej sa žalobca domáhal určenia, že uznesenie žalovaného číslo 2/2014, prijaté na náhradnej členskej schôdzi žalovaného konanej dňa 07.04.2014 o 15.00 hod. v N. D. II na Y. ulici číslo XX v R. v sídle spoločnosti K., a.s., ktorým bol žalobca vylúčený z členstva žalovaného, je neplatné.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní na súde prvej inštancie dňa 12.08.2020 žalobca navrhol zmenu žaloby, keď žiadal, aby súd vyhlásil uznesenie náhradnej členskej schôdze žalovaného konanej dňa 07.04.2014 15.00 hod. N. D. na Y. ulici číslo XX v R. sídle spoločnosti K., a.s. za neplatné a rovnako žiadal, aby súd vyhlásil uznesenie v časti vylúčenia jeho, žalobcu z družstva za neplatné. Súd prvej inštancie o návrhu žalobcu na zmenu žaloby zo dňa 12.08.2020 rozhodol uznesením zo dňa 16.04.2021 tak, že návrh žalobcu na zmenu žaloby zamietol.

13. Z ustanovenia § 143 ods. 3 CSP vyplýva, že ak súd nepripustí zmenu žaloby, pokračuje v konaní o pôvodnej žalobe. V prejednávanej veci súd prvej inštancie po zamietavom rozhodnutí o návrhu žalobcu na zmenu žaloby pokračoval v konaní o pôvodnej žalobe, teda zmenenou žalobou sa nezaoberal. Z obsahu spisu vyplýva, že od podania návrhu žalobcu na zmenu žaloby do dňa rozhodnutia o tejto zmene súd prvej inštancie nevykonal žiadne procesné úkony. Po rozhodnutí, ktorým zamietol návrh žalobcu na zmenu žaloby, konal o pôvodnej žalobe a stranám sporu, teda aj žalovanému, poskytol dostatok priestoru pre realizáciu ich procesných práv. Skutočnosť, že žalovanému nebolo umožnené vyjadriť sa k samotnému návrhu žalobcu na zmenu žaloby za situácie, keď tento návrh bol zamietnutý, nepredstavuje také procesné pochybenie prvoinštančného súdu, ktorým by bolo žalovanému znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd teda v procesnom postupe prvoinštančného súdu pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na zmenu žaloby nevezhladol naplnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písmeno b) CSP.

14. Podkladom pre zánik členstva v družstve vylúčením člena družstva v zmysle § 231 Obch. zák. je opätovné - napriek výstrahe - porušovanie členských povinností, alebo k zániku členstva vylúčením môže dôjsť aj z iných dôležitých dôvodov uvedených v stanovách družstva. Podľa článku IV bod 3 Stanov žalovaného, člen môže byť z družstva vylúčený, ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti, alebo ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin spáchaný proti družstvu alebo inému členovi družstva. Súd prvej inštancie v odseku 29 odôvodnenia svojho rozhodnutia správne

dôvodil, že vylúčenie člena z družstva ako jednostranný úkon družstva predstavuje závažný zásah do právneho postavenia člena družstva. Člen môže byť vylúčený v prípade opätovného porušovania členských povinností, pričom nestačí len prosté porušenie povinností. Porušovanie povinností musí mať teda sústavný charakter, člen musí byť na porušovanie členských povinností upozornený, pričom vo výstraha je potrebné špecifikovať konkrétne jednotlivé povinnosti, ktoré člen porušuje s tým, že nepostačuje len všeobecná výstraha bez akejkoľvek špecifikácie porušovaných povinností. Tieto predpoklady pre vylúčenie z členstva v družstve musia byť splnené kumulatívne.

15. Vo vzťahu k náležitostiam výstrahy a určenia spôsobu a formy upozornenia člena družstva na porušovanie povinností v kontexte so žalovaným tvrdenými vytykanými porušeniami povinností zo strany žalobcu ako člena družstva odvolací súd uvádza, že pre záver o naplnení predpokladov na vylúčenie žalobcu ako člena z družstva bolo nevyhnutné preukázať, kto konkrétne, kedy a na aké nekorektné, svojvoľné, resp. protiprávne konanie žalobcu ako člena družstva opakovane upozorňoval a následne aj to, kto a kedy konkrétne ho vystríhal pred možným vylúčením z členstva. Z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie v predmetnom spore je však zrejmé, že žalovaným tvrdené skutočnosti neboli preukázané. Žalovaný v konaní na súde prvej inštancie nepredložil o tomto žiadne dôkazy a ani z výpovede B.. G. V. na pojednávaní konanom dňa 22.07.2020 tieto skutočnosti nevyplynuli.

16. V súvislosti s výpoveďou B.. G. V. odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ten v predmetnom spore nevypovedal ako svedok, ako to prezentoval v odvolaní žalovaný, ale vypovedal v pozícii štatutárneho zástupcu žalovaného. Z jeho výpovede vyplynulo, že on predkladal návrh na odvolanie žalobcu a ďalších členov družstva členskej schôdze konanej dňa 07.04.2014 o 15.00 hod., pričom porušovanie členských povinností žalobcu ako člena žalovaného stotožnil s konaním, ktorým došlo k zníženiu majetku žalovaného a k výraznému poškodeniu Poľnohospodárskeho družstva Poriadie, ktoré bolo dcérskym družstvom žalovaného. Príčinou vylúčenia žalobcu bola podľa jeho vyjadrenia tiež skutočnosť, že žalobca sa podieľal na organizovaní členskej schôdze nezákonne prebehnutej ráno dňa 07.04.2014. Z výpovede štatutárneho zástupcu žalovaného B.. G. V. k okolnosti upozornenia žalobcu zo strany žalovaného na porušovanie povinností člena družstva vyplynulo, že za obdobie, kedy bol on štatutárny zástupca, nepamätal si na také upozornenie, avšak nevylúčil, že mohlo byť takéto upozornenie vo vzťahu k pasivite žalobcu pri ochrane družstva témou so zástupcom člena družstva pánom H..

17. V prejednávanej veci podľa názoru odvolacieho súdu prvoinštančný súd dospel na základe vykonaného dokazovania k správne mu záveru o neunesení dôkazného bremena zo strany žalovaného ohľadne jeho tvrdení o tom, že žalobcovi bolo ako členovi družstva opakovane vytykané porušenie povinností člena družstva a že bol vystríhaný pred možným vylúčením z členstva. Pokiaľ žalovaný v odvolaní tvrdil, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď nedostatočne a príliš formalisticky vyhodnotil výpoveď B.. G. V. (ktorého výpoveď žalovaný nesprávne označil ako svedeckú výpoveď), odvolací súd sa s jeho argumentáciou nestotožnil. Z výpovede štatutárneho zástupcu B.. G. V. na pojednávaní konanom dňa 22.07.2020 totiž vyplynulo len to, že B.. G. V. predložil návrh na odvolanie žalobcu z členstva v družstve, avšak konkrétne neuviedol, kedy a kto žalobcovi vytykal porušenie členských povinností, akých povinností konkrétne, a tiež nevyplnulo ani to, kto žalobcu vystríhal pred možnosťou vylúčenia z členstva. Keďže z výpovede štatutárneho zástupcu žalovaného, a ani z iných dôkazov nevyplnuli žalovaným tvrdené skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver o splnení kumulatívnych podmienok pre vylúčenie žalobcu z členstva družstva žalovaného, súd prvej inštancie dospel k správne mu právne mu záveru o neplatnosti uznesenia žalovaného, ktorým bol žalobca z členstva v družstve žalovaného vylúčený.

18. Pokiaľ žalovaný v odvolaní argumentoval tým, že súd prvej inštancie pri posudzovaní podmienok pre vylúčenie žalobcu z členstva v družstve stanovených v § 231 ods. 3 Obch. zák. a v čl. IV. bod 3 Stanov žalovaného postupoval príliš formalisticky a jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, s touto argumentáciou žalovaného sa odvolací súd nestotožnil. Súd prvej inštancie v ods. 33 napadnutého rozsudku vykonal vyhodnotenie dôkazov produkovaných stranami sporu, vysporiadal sa aj s výpoveďou štatutárneho zástupcu B.. G. V., a to v kontexte s tvrdeniami žalovaného o naplnení predpokladov potrebných pre vylúčenie žalobcu z členstva v družstve konštatovaním, že žiadnym dôkazom, a ani výpoveďou B.. G. V., štatutárneho zástupcu žalovaného, nebolo preukázané, že žalobca opätovne a napriek výstraha o možnom vylúčení z členstva porušil určité, konkrétne označené členské povinnosti. Ak teda súd prvej inštancie vyhodnotil žalovaným uvádzané

tvrdenia tak, že žalovaný nepredložil žiadne dôkazy o svojich tvrdeniach a tieto nevyplývajú ani z výpovede jeho štatutárneho zástupcu, z čoho následne vyvodil záver o neunesení dôkazného bremena, takému procesnému postupu prvoinštančného súdu nemožno vytkáť žiadne pochybenie.

19. K argumentácii žalovaného o potrebe aplikácie ust. § 56a Obch. zák. v nadväznosti na ust. § 260 Obch. zák. pre účely hodnotenia, či konaním žalobcu došlo k neakceptovateľnému správaniu naplňujúcemu znaky porušenia členských povinností, odvolací súd uvádza nasledovné:

20. Z ust. § 260 Obch. zák. vyplýva, že ak nie je v druhej hlave (obsahujúcej právnu úpravu družstva) ustanovené inak, použijú sa na družstvo primerane ustanovenia prvej hlavy prvého dielu tejto časti zákona (obsahujúcej všeobecné ustanovenia o obchodných spoločnostiach - § 56 až § 75a).

21. Žalovaný sa v nadväznosti na ust. § 260 Obch. zák. domáhal primeranej aplikácie ust. § 56a Obch. zák. zakazujúceho zneužitie práv spoločníka, najmä zneužitia väčšiny alebo menšiny hlasov spoločnosti a tiež zakazujúceho akékoľvek konanie, ktoré zvýhodňuje niektorého zo spoločníkov zneužívajúcim spôsobom. Žalovaný argumentoval, že ust. § 56a Obch. zák. je premietnutím všeobecnej zásady zákazu zneužitia práva a rozšíreným výkladom tohto ustanovenia aj s použitím § 3 Obč. zák. možno konštatovať, že práva a povinnosti členov družstva musia byť bez ohľadu na ich explicitný výpočet v príslušných ustanoveniach Obch. zák. chápané aj tak, že výkon práv a povinností musí byť v súlade s dobrými mravmi, poctivým obchodným stykom, ako aj so zásadou zákazu zneužívania práva. Podľa názoru žalovaného, ak žalobca svojim protiprávnym konaním v neprospech družstva vytvoril fakticky vzťah odporujúci už samotnému zákonu, ktorý navyše nesie znaky svojvôle, potom je vylúčené, aby takémuto protiprávnemu stavu bola poskytnutá akákoľvek právna ochrana, pretože k zásadám, ktorými sa má riadiť právna úprava družstiev, patrí aj zásada ochrany všetkých členov družstva pred svojvoľným a nekorektným konaním predstavenstva alebo jeho jednotlivých členov. Keďže v prípade družstva je členstvo v predstavenstve spojené s členstvom v družstve, konanie predstavenstva, ktorým škodí svojvoľne družstvu, je zároveň porušením členských povinností. Z toho žalovaný vyvodzoval, že nakoľko žalobca bol opakovane s výstrahou upozorňovaný na porušovanie svojich členských povinností, jeho vylúčenie z členstva v družstve bolo plne v súlade s § 231 ods. 3 Obch. zák.

22. Odvolací súd nespochybňuje vyššie uvedenú argumentáciu žalovaného o primeranom subsidiárnom použití všeobecných ustanovení o obchodných spoločnostiach na družstvo tak, ako to vyplýva z ust. § 260 Obch. zák., avšak v tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že takéto subsidiárne použitie všeobecných ustanovení § 56 až § 75a Obch. zák. je potrebné vykladať jednotlivo vo vzťahu ku konkrétnym ustanoveniam právnej úpravy družstva ako právnickej osoby, ktorej právna forma je upravená oddelene od obchodných spoločností. Pokiaľ právna úprava obsiahnutá špeciálne vo vzťahu k družstvu, konkrétne k spôsobu zániku členstva v družstve vylúčením taxatívne vymedzuje dôvody, pre ktoré môže byť člen z družstva vylúčený, a to len, ak člen opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti (ide o kumuláciu opakujúceho sa porušovania povinností s upozornením na možnosť vylúčenia), je potrebné, aby tieto zákonné dôvody umožňujúce vylúčiť člena z družstva boli naplnené. Ako správne dôvodil aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, nepostačuje len prosté porušenie povinností a všeobecná výstraha bez akejkoľvek špecifikácie porušovaných povinností, nakoľko vylúčenie ako jednostranný úkon družstva smerujúci proti jeho členovi predstavuje závažný zásah do právneho postavenia člena družstva. Preto aj keď možno súhlasiť s argumentáciou žalovaného o primeranej aplikácii ust. § 56a Obch. zák., stále platí, že pre vylúčenie člena družstva je potrebné naplniť kumulatívne vymedzené dôvody uvedené v § 231 ods. 3 Obch. zák., teda preukázať, že člen opätovne a napriek výstrahe porušil členské povinnosti. V kontexte so spôsobom a formou upozornenia člena družstva na porušovanie povinností člena družstva je potrebné zdôrazniť, že ide o otázku skutkových, teda je povinnosťou špecifikovať to, aké povinnosti člen družstva porušil a kto a kedy ho na takéto porušenie upozornil s výstrahou o možnom vylúčení z členstva. Dôkazné bremeno je pritom bezpochyby na družstve vylučujúce člena. Rovnako nemožno spájať porušenie povinností člena predstavenstva a člena družstva, nakoľko porušenie povinností člena predstavenstva je potrebné riešiť inými právnymi prostriedkami, odlišnými od porušenia povinností člena družstva. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/48/2021 zo dňa 17.03.2022.

23. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania predchádzajúceho jeho vydaniu, a tiež po vyhodnení toho, čo uviedli strany sporu v rámci odvolacieho konania, skonštatoval, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné

pre posúdenie vecí, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ust. § 191 ods. 1 CSP a vec správne právne posúdil.

24. Žalovaný v odvolacom konaní neprodukoval také skutkové a právne argumenty, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku v jeho prospech. Keďže odvolací súd nezistil naplnenie ani jedného z odvolacích dôvodov prezentovaných žalovaným, napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

25. Žalobca bol v odvolacom konaní plne úspešný a podľa § 255 ods. 1 CSP by mu patrila náhrada trov odvolacieho konania. Nakoľko však žalobcovi v odvolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP tak, že mu náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému nepriznal.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) :

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).